

Проект на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г.

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 09.11.2020 г. - 09.12.2020 г. Неактивна

Номер на консултация: #5539-K

Област на политика: Архив - Социална политика и заетост

Тип консултация: ---

Тип вносител: Национално

Проектът на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 (НСНБНСВ 2030) представя активната позиция на държавата, формирана в резултат на съвместните усилия на широк кръг заинтересовани страни. Тя е отговор на най-голямото предизвикателство, поставено с Програмата за устойчиво развитие за периода на ООН до 2030 г. „Да преобразим света“ и в унисон с основния му принцип „никой да не бъде изоставен“. Проектът на национална стратегия кореспондира с европейските политики в социалната сфера и с международните стандарти в областта на правата на човека, отчитайки динамично протичащите промени, свързани с глобализацията, цифровизацията, технологичния напредък и негативните демографски процеси.

Бедността е многоизмерен феномен. Тя съдържа в себе си различни компоненти – здравни, образователни, социални, регионални, комуникационни или др. и политиките в тези области следва да бъдат съгласувани и последователни при разработването и управлението им. Стратегията е адресирана към преодоляване на комплексния характер на бедността и неравенствата с фокус върху факторите, които ги възпроизвеждат.

Като основа за разработването на проекта на нова Стратегия с хоризонт 2030 послужиха прегледът и анализът на изпълнението на НСНБНСВ 2020. Това даде възможност да се очертаят проблемните области и да се набележат цели и приоритети, които да надградят постигнатото.

Разработването на НСНБНСВ 2030 е част от хоризонталните и тематичните отключващи условия за средствата от Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионен фонд, Европейски фонд за морско дело и рибарство, Фонд „Убежище и миграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за управление на границите и визите за програмен период 2021-2027 г. (Решение № 368 от 25.06.2019 г. на Министерския съвет).

Очертани са визията, основната цел и шест специфични цели, обвързани в осем приоритетни области. Измерването на напредъка по изпълнението ще се отчита чрез индикатори, за които са посочени текущите и целевите стойности. Стратегията ще се изпълнява чрез тригодишни планове за действие, които ще включват конкретни мерки. Предвидено е след средата на 10-годишния период да се направи преглед и оценка на изпълнението и при необходимост – актуализация.

Финансирането на Стратегията ще се осъществява в рамките на средствата, планирани по бюджетите на отговорните институции чрез Държавния бюджет за съответната година, със средства от Европейските фондове, както и чрез дарения, спонсорство и други източници.

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[НСНБНСВ_2030.doc - вер. 1.0 | 09.11.2020](#)

[Становище на Хабитат България \(получено по ел. поща на 9 декември 2020 г., препратено до МТСП на 9 декември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 09.12.2020](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 23.12.2020](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Пламена Николова (09.12.2020 20:54)

Становище на Национална мрежа за децата 2 част

Специфични препоръки

1. По отделните цели на Стратегията, с някои изключения няма заложен индикатори за деца или семействата с деца, както и индикатори за деца с увреждания или специфични потребности.
 - В *Раздел VIII Изпълнение и мониторинг* към всяка от целите следва да бъдат заложен много ясни индикатори за изпълнение и резултат, за да бъдат мониториран и оценявани ефектите от тяхното изпълнение на равни интервали и в края на периода на действието на Стратегията.
2. Извън обхвата на Стратегията остават и **децата в конфликт със закона и с различни противообществени прояви** – по данни на НСИ близо 10 000 деца се водят на отчет в детска педагогическа стая. Тези деца в масовия случай сами са жертва на престъпления от страна на собствените си семейства, поставени в ситуация на риск, negliжиране, бедност, неподходящи или липсващи жилищни условия, отпадане от образователната система, без гарантиран достъп до здравни грижи. Особено внимание и усилия следва да се насочат към тяхната защита и интеграция в обществото, защото само това би гарантирало успешен живот като самостоятелни възрастни, а не поредните ползватели на социалната система.
 - **В Приоритет 6: Подобряване на капацитета и взаимодействието в сферата на образованието, здравеопазването, заетостта и социалните услуги при реализиране на общи цели за социално включване** следва да се добавят като специфична целева група (чрез данни за настоящето състояние и индикатори за проследяване) децата от рискови групи и по-конкретно децата в конфликт със закона или други прояви, които се водят на отчет в детска педагогическа стая.
3. Специфична цел на Стратегията в приоритетите, свързани с достъп до здравеопазване и качествени социални услуги **незабавно трябва да стане реинбурсирането и гарантирането на достъп до ентрални храни за всички**

деца с увреждания, които имат нужда от тях. В момента държавата е допуснала тези храни да се осигуряват за сметка на семействата, като сумите за тях са непосилни и често се налага храните да се внасят от чужбина чрез приятели и познати, тъй като се изчерпват в аптечната мрежа. Тази ситуация, която е абсолютно немислима за страна в ЕС, обрича на глад и допълнителни усложнения всички деца с увреждания, които използват такива храни, поради реалния риск във всеки един момент да останат без тях.

Предлагаме в [Приоритет 3: Равен и ефективен достъп до качествено здравеопазване](#) да се добави:

- Задължително осигуряване на достатъчно количество ентeрални храни от специфични дози и съдържание според нуждите на децата с увреждания, които имат нужда от тях; пълно реинбурсиране на храните от НЗОК;
- Гарантиране на достъп до стоматологични услуги за всички деца до 18 г. и разширяване на покриваните от здравната каса стоматологични дейности.

4. Слабо застъпени са **мерките за достъп до спорт, култура, отдих за децата, гарантиран достъп до транспорт.** Много често достъпът до тези измерения на всекидневния живот е частично гарантиран само за децата, посещаващи училища или детски заведения, а те сами по себе си не са на практика достъпни за всички деца в България.

- Предлагаме в съответните приоритети 5, 6 и 7 да бъдат добавени разширени мерки по тези показатели.

5. Разписаните мерки за **данъчни облекчения за семейства с деца и подкрепата в областта на жилищната политика за млади семейства с деца** са недостатъчни и следва да се разширят и задълбочат.

Бихме искали да подчертаем и важноста на активното участие на

гражданския сектор и неправителствените организации в целенасочените действия за постигане на поставените цели. Готови сме да бъдем партньори в работата на всички институции и да подкрепим изпълнението на целите със своя опит и експертиза.

Национална мрежа за децата

Декември 2020 г

Автор: Пламена Николова (09.12.2020 20:54)

Становище на Национална мрежа за децата

Национална мрежа за децата (НМД) е обединение на 135 граждански организации и съмишленици, работещи за и с деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и съблюдают, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

Национална мрежа за децата приветства изработването на дългосрочна стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, базирана на данни и детайлен анализ на ситуацията в страната през последното десетилетие. Ние смятаме, че **създаването на функционираща система за подкрепа на социалното включване и превенцията на маргинализацията не само на отделни индивиди, но и на цели групи в обществото е единственият път към преодоляване на трайната, предаваща се през поколенията бедност**, по която България от десетилетия е на тревожно челни места по показателите на ЕС.

Общи коментари

Инвестициите в деца, особено в настоящата ситуация на пандемия и очакваните кризисни последици от нея, са от ключово значение за проспериращото развитие на обществата в следващото десетилетие. От прегледа на изпълнението на предходната национална стратегия не става ясно какви финансови ресурси и как точно са били инвестирани в целите за намаляване на бедността и социалното изключване при децата и семействата. Няма оценка на ефективността от тези инвестиции, с оглед на вземане на оптимизирани и адекватни мерки в новата стратегия. **Такъв анализ, извършен по сектори е ключово важен, с оглед на правилното планиране и разходване на публичните ресурси и привличане и разширяване на източниците за подкрепа на уязвимите групи деца и техните семейства.** За целта на този анализ, Национална мрежа за децата може да осигури активно и съдържателно партньорство при проследяване инвестициите на държавата чрез своя финансов инструмент за проследяване на инвестициите в деца (ИФИД) в областите образование, здравеопазване и социални услуги.

Изключително тревожно за нас е отчетеното **увеличение на броя на живеещите в бедност сред децата: вместо да намалее, техният брой нараства с 6700, спрямо базовата 2008 година**, а работещите бедни (част от които са родители) е нараснал с приблизително 29 хиляди, спрямо 2008 година. Недопустимо е тези показатели да сочат увеличение след влизането на България в Европейския съюз, когато би следвало да се подобряват всички показатели за социално включване и стандарт на живот, предвид много по-голямото финансиране на секторите и категоричните ангажименти на страната по редица документи, гарантиращи благосъстоянието на гражданите и конкретно децата.

Предвид възможностите, които предоставя обсъждания в момента Проект на План за възстановяване на България и очакваното безпрецедентно финансиране по него,

смятаме, че двата документа трябва да се обвържат и да се разглеждат в един и същи контекст на справяне с бедността и социалното изключване, които неминуемо се увеличават по време на и след пандемията, най-остро за най-уязвимите групи.

Като неправителствена организация, която вече десетилетие работи за развиване и насърчаване на детското и младежко участие, призоваваме за **създаване на условия за включване на автентичното мнение на децата и останалите уязвими групи в изработването на Стратегията**, както и във всички други документи, засягащи пряко техния живот, каквито са най-добрите практики и препоръки на КООНПД.

За да се осигури максимален ангажимент на държавата към благосъстоянието на децата, бихме препоръчали в Стратегията **да залегне отделен раздел, който да засяга само политиките, касаещи специфично децата и младежите и тяхната защита**.

Автор: Фондация Подслон за човечеството (09.12.2020 18:13)

Становище на Хабитат България

Становището на Хабитат България по проекта на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 е публикувано на <http://hfh.bg/bg/2020/12/09/habitat-bulgaria-statement-national-strategy-for-reducing-poverty-and-promoting-social-inclusion-2030/>

Автор: Мария Методиева (09.12.2020 18:03)

Становище на фондация "Тръст за социална алтернатива"

Становището на Тръст за социална алтернатива е достъпно на адрес: <http://socialachievement.org/bg/kakvo-pravim/novini/otnosno-stanovishte-i-preporuki-kym-nacionalna-strategija-za-namaljavane-na-bednostta-i-nasyrchavane-na-socialnoto-vkluchvane-s-horizont-2030/285/>

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:28)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 6

- **Приоритет 7: Подобрени жилищни условия на уязвими групи и подкрепа на бездомните**

За нас са притеснителни практиките на събаряне на незаконни къщи и изселване на семейства без осигуряване на алтернативно настаняване и без специална подкрепа за майките и децата; лошите жилищни условия, които оказват влияние върху здравето на децата от бедни семейства (липса на течаща вода, канализация и т.н.); високите нива на замърсяване на въздуха в редица квартали, поради горене на битови отпадъци, които въздействат най-неблагоприятно върху здравето на децата. Поради тези причини **изработването на планове за регулация и подобряване на инфраструктурата на ромските и изолирани квартали продължава да стои на**

дневен ред, като аспект от въпроса за сигурността на децата. Приветстваме предвиденото картографиране на нуждите на местно ниво, **но до разрешаването на тези въпроси са нужни мерки за закрила на семействата с деца и бременни жени при изселвания и събаряне на къщи, правилното планиране и предоставяне на алтернатива.** Нуждата от адекватна жилищна политика на местно ниво често се свързва с един от факторите за раздяла на семейството с новородено или разпад на семейството.[\[1\]](#)

- **Инвестиции в работна сила**

Свидетели сме на недостиг на специалисти по медицински грижи, педагози, социални работници и специалисти в социалната закрила и подкрепа. Приветстваме иницирираното от Министерство на труда и социалната политика разработване на Стратегия за развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги и изразяваме искрената си надежда за постигане на атрактивност на професията и по-голямо привличане на кадри, с достойно и адекватно заплащане. В тази връзка, препоръчваме **провеждане на последователна държавна политика за увеличаване на инвестициите в работната сила, заетостта и задържането ѝ в основните сектори**, които имат отношение към детето и семейството: социална, здравна и образователна системи.

Настоящата криза, породена от COVID-19 ясно подчертава и нуждата от повишаването на доверието във всички системи, насочени към децата и семействата; това е ресурс, който е още по-важен, когато става въпрос за обществено чувствителни теми като майчиното и детското здраве, образование и социална закрила. Необходима е допълнителна работа с общността на регионално и местно ниво, за да се изгради доверителна връзка между хората и специалистите, които прилагат националните политики на местно ниво. Овластяването на хората и превръщането им в активни участници в процесите, които ги засягат, също ще подпомогне повишаването на доверието.

[\[1\]](#) „Поглед към невидимите деца на Пловдив“, <https://bit.ly/33QkftQ>

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:26)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 5

- **Разширяване на списъка на лекарствените продукти и консумативи за деца от 0-3 г. за домашно лечение, както и на медицинските изделия, заплащани от НЗОК**

Цената на лекарствата е най-често срещаната причина, заради която децата не приемат нужните и предписани медикаменти. Родителите от по-бедни семейства трудно могат да осигурят редовен прием на необходимите лекарства, а последиците от неспазването на лекарските предписания са:

- по-висок брой хоспитализации и усложнения;
- по-чести посещения в спешни отделения;
- по-чести посещения при лекар;
- лишаване от средства за други базови нужди като храна заради цената на лекарствата;
- трансформиране в хронични състояния, които се отразяват на развитието на децата и тяхното общо здраве;
- по-висока смъртност.

Според социологическо изследване, поръчано от Българската педиатрична асоциация (БПА), „за дете до 1 година месечно се дават около 100 лв. допълнително, от които половината са за лекарства“. Само между 11% и 13% от целия бюджет на НЗОК е за детско здраве, а едва 5% от всички средства, които НЗОК разходва годишно за пълно или частично покриване на разходи за лекарства, са за деца.

Настояваме за разработване на държавна политика за предоставяне на безплатни лекарства за деца до 3 години, което от своя страна ще гарантира наистина ефективно и достъпно здравеопазване в най-ранна възраст. Така всички деца ще имат равни възможности да бъдат лекувани пълноценно през най-важните за тяхното развитие първи три години. В дългосрочен план тази инвестиция ще спести разходи, ще допринесе за справянето с тежката демографска криза в страната и ще направи възможно по-доброто бъдеще и просперитет на населението.

- **Приоритет 4:** *Достъпна и качествени социални и интегрирани услуги и интегрирана подкрепа*
- **Въвеждане на патронажна грижа под формата на редовни домашни посещения от медицинско лице за деца 0-3 г.**

В България няма национална програма за патронажна грижа за бременни жени и деца от 0-3 години. Подкрепата на децата до 3 г. и техните семейства е отговорност на общопрактикуващите лекари и педиатрите, но освен задължителното еднократно посещение непосредствено след раждането на детето, те нямат задължението да посещават новороденото и неговата майка.

Настояваме за разработване на национална програма за патронажна грижа за бременни жени и деца от 0 до 3 години. Няколко организации в страната прилагат този модел на подкрепа на семействата с малки деца, като сред доказаните ефекти на патронажната грижа са: по-добро пренатално здраве; успешен изход от бременността; намалена детска смъртност; по-малък брой травми на децата от инциденти; по-малък брой случаи на детско насилие и липса на грижи; повишен процент на трудова заетост сред майките; по-добра готовност за училище; намалено използване на социални помощи.

Допълнително, през пролетта, предвид обявената епидемиологична обстановка, предоставянето на патронажна грижа за възрастни беше основен модел на подкрепа и грижа, който доказа по безспорен начин своята полезност и достъпност.

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:25)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 4

- **Подкрепа на учителите, работещи с деца от уязвими групи**

На стр. 42 от проекта на Стратегията, като цел е посочено насърчаването на принципите на равнопоставеност и недопускане на дискриминация, без да има посочени конкретни мерки за постигането ѝ. Според актуални данни от доклада на Институт Отворено общество Roma Early Childhood Inclusion (RECI)[\[1\]](#), на практика само една четвърт от учителите в България се чувстват уверени да работят в мултикултурна среда.

Рискът от бедност и социално изключване при ромските деца е в пъти по-висок от този при българските деца (RECI, 2020). В същото време, в цели области ромските деца представляват от 1/4 до 3/4 от всички деца в предучилищна възраст. Освен укрепване знанията в областта на РДР като цяло, детските учители следва да подобрят уменията си за работа с деца, чийто език не е български и с деца, живеещи в бедност.

Предлагаме да бъде обособена отделна мярка, насочена към подкрепа на учителите, работещи с деца от уязвими групи, чрез обучения, менторство, групово рефлексия и др. инструменти за подкрепа за преодоляване на стереотипи и дискриминационни нагласи и за развитие на знания и практически умения за работа в среда на многообразие.

- **Подкрепа и мотивиране на педагозите от етнически малцинства и на образователните медиатори и ролеви модели**

За децата от етнически малцинства доказано влияние за намаляване на отпадането имат наличието на учители от същите малцинства. Предвид нарастващия дял на ученици от етническите малцинства, които в някои области стигат до $\frac{3}{4}$ от всички ученици, трябва да се инвестира не само в медиатори, но и в изграждането на **професионални кадри от същите малцинства**. В допълнение, на медиаторите следва да им се предоставят реални и мотивиращи пътеки за професионално развитие така, че някои от тях да могат да станат педагогически професионалисти.

- **Приоритет 3: Равен и ефективен достъп до качествено здравеопазване**

Прави впечатление ограниченият брой подадени мерки в този приоритет спрямо изброените предизвикателства, пред които е изправена системата на здравеопазването у нас. **Препоръчваме тяхното разширяване и в посока промоция на здравето на децата, превенция и профилактика, както и с осигуряване на бърз достъп до здраве и здравни грижи.** Приветстваме разработването на Национална здравна стратегия, с хоризонт до 2030 г., която да определи целите и посоката за подобряване на здравната система, но **считаме, че разработването на Националната здравна стратегия само по себе си не би следвало да е мярка в Националната стратегия за намаляване на бедността.**

- **Осигуряване на достъп до медицински и профилактични дейности за всички бременни жени, както и разширяване на достъпа на здравно неосигурените бременни жени до дейности за проследяване на бременността и здравни грижи**

За 2019 г. в страната ни има 7 179 раждания от здравно неосигурени бременни жени и извършени 2 702 прегледа съгласно Наредба № 26 за предоставяне на акушерска помощ за здравно неосигурени жени и за извършване на изследвания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на деца и бременни жени на Министерство на здравеопазването. Прилагането ѝ в практиката обаче среща редица предизвикателства. От една страна, обемът на медицинската помощ, която се оказва на здравно неосигурени бременни жени предвиден в Наредбата нарушава принципа на равнопоставеност при оказване на медицинската помощ с приоритет за деца, бременни и майки на деца до 1 година, уреден в чл. 81, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето. Достъпът до извънболнична медицинска помощ е ограничен само до един преглед, в рамките на който не могат да се осъществят всички необходими диагностични и/или лечебни дейности, от които бременната жена се нуждае. Голям брой бременни жени въобще не са проследявани по време на бременността и съответно, не са своевременно диагностицирани или въобще не са диагностицирани голям брой патологии. В следствие това води до увеличаване на броя на преждевременните раждания, по – висок риск от усложнения при раждане за майката и детето и е предпоставка за увеличаване на неонаталната и майчината смъртност.

В тази връзка, **ние настояваме за изравняване на правата на всички бременни жени, без значение от здравно осигурителния им статус, чрез разширяване на броя на прегледите в Наредбата.**

[\[1\]](#) Пак там

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:21)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 3

Към Приоритетите на Стратегията:

- **Приоритет 2: Осигуряване на равен достъп до качествено предучилищно и училищно образование**
- **Преодоляване на съществуващите финансови бариери пред ранното образование**

Съществуват категорични доказателства за наличието на финансови бариери пред достъпа до ранно образование в България на деца от уязвими групи (вкл. директни финансови бариери като таксите за хранене на децата, дължими от родителите, и индиректни финансови бариери като разходи за задължителни медицински изследвания и др.). Независимата оценка на Световната банка върху проект „Готови

за училище“ на ТСА и мрежа от 23 организации в страната, обхващащ 5,700 деца, предлага висококачествени научни доказателства, че предоставянето на безплатен достъп до детска градина намалява наполовина дела на незаписаните в детска градина деца от уязвими общности, и повишава посещаемостта с около 20%.

Въведени са и конкретни държавни политики, насочени към адресиране на тази бариери, сред които и актуалните промени в ЗПУО, от м. септември 2020 г., които предвиждат възможност за покриване чрез бюджетите на общините на таксите, събирани от родителите, за изхранване на децата в задължителната предучилищна подготовка. **Тези политики следва да залегнат като мярка и дългосрочен стратегически приоритет в настоящия стратегически документ.**

- **Различни форми на образование и грижа**

Негативно отражение към ниското ниво на обхват на децата дава **и липсата на различни форми на образование и грижа в ранна възраст и невъзможността на родителите за избор. Предлагаме в Стратегията да се включи създаването на различни възможности за предоставяне на услуги за ранно образование и грижа за децата, между които родителите да имат право на избор.** Това би довело и до решаване на редица проблеми, които в момента оказват влияние върху качеството на услугата, като големият брой деца в групите, невъзможността да се посрещнат индивидуалните нужди на детето, липсата на достатъчно физическо пространство за децата, ще предостави и възможност за съвместяване на професионалния и личния живот, и/или включване в пазара на труда.

- **Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система**

Предлагаме да се добави „и повторното отпадане“ след „...предотвратяване на отпадането...“ (на стр. 44), тъй като немалка част от повторно записаните деца отново отпадат. Подчертаваме, че съществен проблем тук е, **дали Механизмът води до посещаемост, не само до записване.** За повишаване на посещаемостта са необходими допълнителни мерки:

- а. Преодоляване на финансовите бариери пред образователното включване: от такси за детска градина и топъл обяд в училище, до учебници и транспорт до желаното, не само до най-близкото училище.
- б. Наличие на образователни услуги в близост до общностите, особено що се отнася до детските градини и ясли (Вж. актуални данни от доклада на Институт Отворено общество Roma Early Childhood Inclusion, 2020[1]).
- в. Повишаване на качеството на педагогическия персонал конкретно извън големите градове и в ромските махали, тъй като България отчита едно от най-високите в света нива на икономическа и социална сегрегация на учениците[2]; включително и изграждане на компетенции за работа в мултикултурна среда.

[1] Проблеми на предучилищното и училищното образование в България и възможности за ограничаване на тяхното негативно въздействие, 2019 г., стр16; https://ire-bg.org/wpsite/wp-content/uploads/2019/11/Problems_of_pre-

[2] Виж. стр.18, https://ire-bg.org/wpsite/wp-content/uploads/2019/11/Problems_of_pre-school_and_school_education.pdf

[3] Пак там

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:19)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 2

Конкретни препоръки:

Към Специфичните цели:

- **По Специфична цел 3:** *Ограничаване на предаването на бедността и социалното изключване между поколенията (с акцент върху детската бедност и социално изключване).*

Основните фактори за непрекъснатата цикличност на неравностойното положение са неравният достъп до здравеопазване, както и невъзможността за включване в образованието в ранна детска възраст и възползване от ефикасни образователни услуги. Образователните резултати и бедността на децата са тясно свързани със социално-икономическия статус на родителите им. Делът на бедност при децата на родители с ниска квалификация е 77,5 % в сравнение с 3,1 % за родители с висока квалификация.

През 2018 г. 26,6 % от децата на възраст от 0 до 17 години са били изложени на риск от бедност, а по комбинирания показател „риск от бедност и социално изключване“ децата са 33,7 %.

Т.е. бедността сред децата има многостранни измерения, което определя необходимостта от прилагане на интегриран подход между различните секторни политики – заетост, социално подпомагане, социална закрила, здравеопазване, образование, сигурна и безопасна среда, жилищно настаняване, устойчивост. Това извежда на преден план нуждата от постигане на по-добро взаимодействие и поставяне на интересите на детето в центъра на системите.

Предлагаме допълване на посочените индикатори (към Специфична цел 3) за измерване на детската бедност с включване на комбинирания индикатор „деца в риск от бедност и социално изключване“ и разширяването им в посока отчитане и на условията на живот и средата на децата.

- **По Специфична цел 4:** *Осигуряване на равен достъп до качествени услуги с цел превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици*

Равният достъп до предучилищно образование е залегнал като приоритет във всяка от специфичните цели. Въпреки това, не е предложен нито един индикатор, който да следи изпълнението на този коефициент. Имайки предвид 10-годишния хоризонт на стратегията, индикатори като “Относителен дял на рано напусналите образование и обучение от населението на възраст 18-24 навършени години” или “Нетен коефициент на записване на населението в образователната система (V-XII клас)” не биха показали прогреса към обхващането в предучилищно образование. В тази връзка, предлагаме да се добави отделен индикатор за този приоритет - “Нетен коефициент на записване в предучилищно образование”, като целевата му стойност бъде съгласувана с целите, поставени на ниво ЕС - 95% до 2030 за деца на възраст 4-6[1].

Много нисък процент малки деца посещават професионални детски заведения, което продължава да бъде предизвикателство. **За 2019 г. едва 9,4 % от децата на възраст между 0 и 3 години са записани в такива заведения, което е значително под средното за ЕС равнище, надхвърлящо 30 %.**

Предлагаме към индикаторите на тази специфична цел да се добавят и индикатори за обхвата на децата в услуги по образование и грижа в ранна възраст - детска ясла и целева стойност Достигане на средното ниво на ЕС - 33 %.

[1] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605(01)&from=EN)

Автор: Alliance ECD (09.12.2020 14:17)

Становище на Алианс за ранно детско развитие - част 1

Алиансът за ранно детско развитие приветства разработването на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030. Изразяваме искрената ни надежда, че с приемането на Стратегията и реално изпълнение на адекватни мерки ще се подобри качеството на живот на всички граждани в страната ни.

Удовлетворени сме от факта, че е поставен изричен фокус върху ранното детско развитие (РДР), което открива най-силните възможности за намеса в най-критичната фаза на човешкото развитие, за да се прекъсне порочния кръг на предаване на бедността между поколенията и неравенствата. Тези възможности гарантират, че никое дете няма да бъде забравено, че то ще расте в сигурна среда, без насилие и пренебрегване.

Всички искаме нашите деца да растат здрави, свободни и щастливи, с възможности за учене и развиване на способностите им. Но дали успяваме като държава, като общество, като отделни граждани да допринесем за нашия потенциал като нация, за нашите бъдещи възрастни.

Исклучително сме притеснени от факта, че Индекса на човешкия капитал на Световна банка (The Human Capital Index, update for 2020, issued September, 2020[1])

за страната ни намалява между 2010 и 2020 с цели три пункта (от 0.64 на 0.61), което ни поставя на по-ниско ниво от средното за Европа и Централна Азия. Съгласно Индекса, дете, родено сега в България, ще развие своя потенциал като възрастен на 61 %, при условие, че се радва на пълноценно образование и здраве.

Само тези данни показват спешната нужда от мобилизация на всички ресурси и предприемане на спешни мерки за повишаване качеството на живот и грижа за децата и навременна и адекватна подкрепа на семействата.

[1] <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34432>

История

Начало на обществената консултация - 09.11.2020

Приключване на консултацията - 09.12.2020

Справка за получените предложения - 23.12.2020

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)